

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่คาดหวังและคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุขศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่คาดหวังของครูสุขศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุขศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุขศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยซึ่งประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังและคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุขศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-5-6) ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสหศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 540 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 510 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.44 จากนั้นได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอส พี เอส เอส-เอ็กซ์ (SPSS-X) โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า "ที" (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 510 คน เพศชาย 255 คน และเพศหญิง 255 คน ส่วนใหญ่

มีอายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.1 รองลงมาอายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.2 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 34.7 รองลงมากำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 34.1 นักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนสอบวิชาสุขศึกษาในภาคเรียนที่แล้วในระดับ ปี-3 คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาได้คะแนนสอบวิชาสุขศึกษาในภาคเรียนที่แล้วในระดับ ซี-2 คิดเป็นร้อยละ 40.4

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังและคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุขศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 คุณลักษณะด้านการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุขศึกษาด้านการสอนโดยส่วนรวมในระดับมาก แต่รับรู้ว่าคุณครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย คุณลักษณะที่นักเรียนคาดหวังในระดับมาก แต่รับรู้ว่าคุณครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย คือ คำนึงถึงความพร้อมในการเรียนของนักเรียน นำปัญหาสุขภาพในท้องถิ่นมาสอนให้สัมพันธ์กับบทเรียนได้อย่างเหมาะสม นำปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นประจำในฤดูต่าง ๆ มาสอนเพิ่มเติม เช่น ไข้เลือดออกในฤดูฝน นำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้เป็นสื่อการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนได้ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนสอนทุกครั้ง สอนโดยมุ่งเน้นการแก้ปัญหาสุขภาพของนักเรียน ใช้เทคนิคการสอนหลายวิธีที่เข้าใจให้นักเรียนสนใจและติดตามบทเรียนอยู่เสมอ มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมการเรียนการสอน เช่น จัดนิทรรศการทางสุขภาพ จัดเสียงตามสายในเวลากลางวัน เรื่องสุขภาพ ฯลฯ มีความคิดสร้างสรรค์ในการเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เช่น ตำรวจจราจร แพทย์ชุมชน วิทยากรอื่น ๆ ที่มีความรู้ทางด้านสุขภาพ ฯลฯ มาให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ตามโอกาสอันควร แก้ปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งคำถามให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ กระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยแสวงหาความรู้อยู่เสมอ และนำผลการสอบของนักเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอน

2.2 คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุขศึกษาด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียนโดยส่วนรวมในระดับมาก แต่รับรู้ว่าคุณครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย คุณลักษณะที่นักเรียนคาดหวังในระดับมาก แต่รับรู้ว่าคุณครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย คือ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสุขภาพในโรงเรียน ตรวจสอบหาความบกพร่องทางด้านสุขภาพของนักเรียนได้

แนะนำวิธีการแก้ไขความบกพร่องทางด้านสุขภาพของนักเรียนได้ มีความรู้และทักษะในการวัดสายตา ให้คำปรึกษา แนะนำ ทางด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้อง ตรวจสอบสุขภาพนักเรียนภายในขอบเขตของครูได้อย่างถูกต้อง ทำหน้าที่พยาบาลประจำโรงเรียนได้ แนะนำและสาธิตวิธีการใช้เครื่องดับเพลิงได้ แนะนำการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะได้ และมีความห่วงใยต่อสุขภาพของนักเรียนโดยเชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาตรวจสอบสุขภาพตามโอกาสอันควร

2.3 คุณลักษณะด้านสุขปฏิบัติและสุขนิสัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุขศึกษาด้านสุขปฏิบัติและสุขนิสัยโดยส่วนรวมในระดับมาก และรับรู้ว่าครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับมากเช่นเดียวกัน คุณลักษณะที่นักเรียนคาดหวังในระดับมากที่สุด แต่รับรู้ว่าครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับมาก คือ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย และหิวผมสะอาดเรียบร้อย คุณลักษณะที่นักเรียนคาดหวังในระดับมาก แต่รับรู้ว่าครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย คือ แปรงฟันทุกครั้งหลังรับประทานอาหาร และดูแลรักษาสุขภาพเหงือก และฟันให้สะอาดและแข็งแรงอยู่เสมอ

2.4 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุขศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์โดยส่วนรวมในระดับมาก และรับรู้ว่าครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับมากเช่นเดียวกัน คุณลักษณะที่นักเรียนคาดหวังในระดับมาก แต่รับรู้ว่าครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย คือ ติดตามนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ ให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนหรือปัญหาสุขภาพเข้าพบได้ตลอดเวลาที่ว่างร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในชุมชนได้ดี และมีศิลปะในการให้คำแนะนำเรื่องสุขภาพ

2.5 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุขศึกษาด้านบุคลิกภาพในระดับมาก และรับรู้ว่าครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับมากเช่นเดียวกัน คุณลักษณะที่นักเรียนคาดหวังในระดับมากที่สุด แต่รับรู้ว่าครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับมาก คือ มีบุคลิกภาพโดยทั่วไปดี และมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

2.6 คุณลักษณะของครูสุขศึกษาโดยส่วนรวมทุกด้าน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุขศึกษาโดยส่วนรวมในระดับมาก และรับรู้ว่าครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่นักเรียนคาดหวังว่าครูสุขศึกษาควรมีคุณลักษณะนั้นในระดับมากแต่รับรู้ว่าครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย คือ ด้านการสอน และด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่คาดหวังกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ทุกด้าน และทุกรายข้อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐาน โดยนักเรียนมีความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติจริงของครูสุศึกษาทุกด้านและทุกรายข้อ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่คาดหวังและคุณลักษณะที่เป็นจริงของ ครูสุศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ อภิปรายผลการวิจัยในประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะด้านการสอน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุศึกษาด้านการสอนในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าหน้าที่โดยตรงของครูคือการสอนซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องมีความร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย คือ ผู้สอนกับผู้เรียน หรือครูกับนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และการสอนที่ดีนั้นครูจะต้องเข้าใจในตัวนักเรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับตัวนักเรียน ซึ่งนักเรียนต้องการให้ครูสอนอย่างคล่องแคล่ว สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ตรงกับความมุ่งหมาย ซึ่งได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจลิสว บุรีภักดี และคณะ (2520 : 363-369) ที่พบว่าความสำคัญของครูเกิดจากบทบาทของครูด้านการสอน และครูที่มีคนชอบมากที่สุดคือครูที่ตั้งใจสอนและสอนเข้าใจแจ่มแจ้ง นอกจากนี้ ครูยังต้องมีความเข้าใจและเป็นกันเองกับเด็ก มีวิธีสอนแปลก ๆ มีอารมณ์ขัน มีบุคลิกภาพดี

สำหรับคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุศึกษาด้านการสอนนั้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนรับรู้ว่าคุณลักษณะปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเนื่องมาจากการไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ไม่เข้าใจถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือไม่ได้คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของนักเรียนเท่าที่ควร ไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน นอกจากนี้

ครูสุศึกษาส่วนมากมักใช้การสอนโดยยึดหนังสือเรียนเป็นหลัก และยึดครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมมนาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ 2526 : 21) ที่พบว่า การสอนวิชาสุศึกษาของครูส่วนใหญ่ มักจะเน้นการสอนภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ และครูมักใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ทำให้การสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะด้านการสอนของครูสุศึกษาที่นักเรียนรับรู้ว่าครูปฏิบัติจริงในระดับมาก ได้แก่ นำเข้าสู่บทเรียนได้เหมาะสมกับเนื้อหา นำเข้าสู่บทเรียนโดยสร้างความสนใจของนักเรียน รู้จักเลือกและใช้วิธีการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา มีความกระตือรือร้นในการสอน มีความรับผิดชอบในการสอน ฯลฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูสุศึกษาได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับหน้าที่การสอนมาเป็นอย่างดี จึงตระหนักถึงความรับผิดชอบในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ค้วน ขาวหนู (มปป. : 65-70) ที่ว่า ครูสุศึกษาที่ดีต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการสอน มีวิธีการถ่ายทอดที่ดี และเป็นผู้รอบรู้ในวิชาการเป็นอย่างดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2520 : 363-369) ที่พบว่า ครูที่มีคนชอบมากที่สุดคือ ครูที่ตั้งใจสอน และสอนเข้าใจแจ่มแจ้ง รองลงมาคือ มีความรับผิดชอบ มีวิธีสอนแปลก ๆ และครูที่ดีจะต้องรับผิดชอบการสอน ฉวีชาติ หงษ์ทอง (2530 : 51) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่าครูสุศึกษาดาวมีความขยันและกระตือรือร้นในการสอนและปรับปรุงการสอน นอกจากนี้ งานวิจัยของ กรัช และ คอสติน (Grush and Costin 1975 : 55-65) วอทรูบา และ ไรท์ (Wotruba and Wright 1975 : 653-661) ยังพบว่า ครูที่ดีควรมีความสามารถและกระตือรือร้นในการสอน อธิบายเข้าใจง่าย และยกตัวอย่างได้ชัดเจน

คุณลักษณะของครูสุศึกษาด้านการสอนที่นักเรียนรับรู้ว่าครูปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย ได้แก่ นำปัญหาสุขภาพในท้องถิ่นมาสอนให้สัมพันธ์กับบทเรียนได้อย่างเหมาะสม นำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้เป็นสื่อการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนได้ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนสอนทุกครั้ง ใช้เทคนิคการสอนหลายวิธีที่เข้าใจให้นักเรียนสนใจและติดตามบทเรียนอยู่เสมอ มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมการเรียนการสอน

นำผลการสอบของนักเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอน ฯลฯ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนครูสุศึกษามีน้อย โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษาครูสุศึกษาต้องทำหน้าที่หลาย ๆ ด้านในขณะเดียวกัน ทำให้ไม่มีเวลาในการวางแผนและเตรียมการสอนให้ดีเท่าที่ควร

คุณลักษณะด้านการสอนข้อที่นักเรียนรับรู้ว่าคุณครูสุศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับน้อย และข้อที่ครูปฏิบัติจริงได้ในต่ำที่สุดในระดับนี้ คือ มีความคิดสร้างสรรค์ในการเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เช่น ตำรวจจราจร แพทย์ชุมชน วิทยากรอื่น ๆ ที่มีความรู้ทางด้านสุขภาพ ฯลฯ มาให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ตามโอกาสอันควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเชิญวิทยากรมาบรรยายเป็นการนำแหล่งความรู้ประเภทบุคคลจากภายนอกเข้ามาในโรงเรียน ซึ่งต้องมีการดำเนินงานหลายอย่าง เริ่มตั้งแต่การวางแผน การทำหนังสือติดต่อเพื่อเชิญวิทยากร การจัดเตรียมนักเรียน สถานที่ และเวลาในการเข้าฟัง ตลอดจนค่าตอบแทนวิทยากร จึงทำให้ครูสุศึกษาซึ่งต้องทำหน้าที่หลายด้านในขณะเดียวกันต้องประสบปัญหาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรินทร์ ฤทธิสาร (2528 : 54) ที่พบว่า ครูสุศึกษาประสบปัญหาเรื่องความไม่สะดวกในการเชิญวิทยากรมาบรรยายในระดับมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ประหยัด สายวิเชียร (2519 : 54) และภิญโญ ต้นพิทยคุปต์ (2515 : 58) ยังพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเชิญวิทยากรมาบรรยายคือ ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร และไม่มีชั่วโมงพิเศษเพื่อฟังวิทยากร

นอกจากนี้ สาเหตุที่ทำให้ครูสุศึกษามีคุณลักษณะด้านการสอนในระดับน้อย อาจได้แก่

1.1 สื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาสุศึกษามีไม่เพียงพอ หรือไม่ลามาารถที่จะเลือกสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนและเนื้อหาวิชาที่สอน นอกจากนี้ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการดัดแปลงวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นมาเป็นสื่อช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อัจฉราลักษณ์ ปิ่นทับทิม (2529 : 59) ที่พบว่า ครูสุศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการการนิเทศทางสุศึกษาในเรื่องการเลือกสื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอนให้สัมพันธ์กับบทเรียนและประสบการณ์เดิมของนักเรียน การผลิตวัสดุอุปกรณ์ขึ้นใช้เองจากวัสดุในท้องถิ่น ตลอดจนวิธีใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ

นพรัตน์ สุขุมาลพงศ์กุล (2529 : 36) ที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนของครูสุศึกษา ได้แก่ ไม่มีผู้ให้การนิเทศในการเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอน ชาติผู้ที่จะให้คำแนะนำในการผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอน มีความยุ่งยากในการผลิตอุปกรณ์การสอน และคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ผลิตขึ้นเองไม่ดีพอ

1.2 การนิเทศการสอนวิชาสุศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการนิเทศโดยตรง จากศึกษานิเทศก์ และการนิเทศการสอนภายในก็ยังไม่ค่อยได้มีการดำเนินการ จึงทำให้ การสอนวิชาสุศึกษาในโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉราลักษณ์ ปิ่นทับทิม (2528 : 63-65) ที่ว่า ครูสุศึกษาต้องการการนิเทศมากในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการนำหลักสูตรวิชาสุศึกษาไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ และครู ยังต้องการความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสุศึกษาที่ตนสอน การใช้คู่มือครู และการเขียน แผนการสอน เทคนิคและวิธีสอนให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ ทั้งการปฏิบัติ ทักษะ และความรู้ การตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมและ นำมาเรียน ตลอดจนการเตรียมการสอนและการให้งาน นอกจากนี้ยังพบว่า ครูสุศึกษาต้องการ การนิเทศมากในเรื่องการสร้างข้อสอบที่มีคุณภาพเพื่อวัดพฤติกรรมสุขภาพทั้งสามด้าน การเลือก ชนิดของข้อสอบ การวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบ การจัดทำคลังข้อสอบ การกำหนดเกณฑ์ การให้คะแนน และการบันทึกการประเมินผล

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับการวิจัยของ พรพรรณ ไชยประพาน (2522 : 62-70) ที่กล่าวว่า ครูควรใช้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์และเลือกวิธีการสอนได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และมีความเห็น สอดคล้องกับ สุชาติ โสภประยูร (2525 : 88-89) ที่ได้ให้หลักเกณฑ์ทั่วไปในการเลือกใช้ วิธีสอนว่า ในการเลือกใช้วิธีสอนหรือกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ครูควรเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับ จุดประสงค์ของบทเรียน ลักษณะเนื้อหา เวลาของบทเรียน บุคลิกภาพ ทักษะและ ความสามารถส่วนตัวของนักเรียนแต่ละคนด้วย อย่างไรก็ตาม ครูควรระลึกไว้เสมอว่า ไม่มีวิธีการสอนวิธีใดที่ดีที่สุด แต่ "วิธีสอนที่ดีที่สุดนั้นก็คือ วิธีสอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้ได้มากที่สุด" (สุชาติ โสภประยูร 2525 : 78)

2. คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุขศึกษาด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียนในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียนของครูสุขศึกษาเป็นผลให้นักเรียนได้ทราบภาวะสุขภาพของตนเอง และการปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพนักเรียนเป็นกิจกรรมการบริการสุขภาพที่สามารถช่วยให้นักเรียนเจริญงอกงามไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ช่วยให้ทุกคนมีสุขภาพดี หากมีโรคภัยไข้เจ็บหรือความพิการบกพร่องต่าง ๆ เกิดขึ้น ก็ยังมีโอกาสได้รับการตรวจรักษาและแก้ไขได้อย่างถูกต้องทันทั่วทั้งที่ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยสร้างสุขนิสัยที่ดีในการสำรวจตรวจสอบร่างกายของตนเองของนักเรียนอีกด้วย นักเรียนจึงมีความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียนของครูสุขศึกษาในระดับมาก

สำหรับในด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียนนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนรับรู้ว่าคุณครูสุขศึกษาปฏิบัติจริงในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนครูสุขศึกษามีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน หรือการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียนในระยะต้นของโครงการยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เนื่องจากขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากครูฝ่ายอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ เจริญรัมย์ (2530 : 61) ที่พบว่า การตรวจสุขภาพของนักเรียนไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากครูฝ่ายอื่น ๆ ในโรงเรียน ปล่อยให้ครูสุขศึกษาหรือครูประจำห้องพยาบาลจัดทำเพียงฝ่ายเดียว ทำให้การตรวจสุขภาพนักเรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เนื่องจากจำนวนครูทั้งสองด้านนี้ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ เช่น

2.1 การขาดความร่วมมือ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการวิจัยของ ฉัตร ทวีสุข (2515 : 86-93) พบว่า การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนนครหลวงกรุงเทพมหานคร โรงเรียนไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขศึกษาอย่างเพียงพอ การช่วยเหลือและความร่วมมือจากผู้ปกครองมีน้อยมาก

2.2 การขาดงบประมาณ เนื่องจากงบประมาณการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนต้องใช้งบประมาณด้านวิชาการและพัฒนาโรงเรียน ซึ่งได้สอดคล้องกับการวิจัยของ สมศักดิ์ เจริญรัมย์ (2530 : 62) พบว่า การจัดบริการสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดดำเนินงาน ไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะซื้อบัตรสุขภาพให้พอกับจำนวนนักเรียน ไม่มีหมอนั่งหรืออบเครื่องมือ สำลี ผ้าก๊อช ไม่มีอ่างล้างมือในห้องพยาบาล

ไม่มีโต๊ะทำแผลในห้องพยาบาล ตู้อีเอ็มและเวชภัณฑ์ไม่เพียงพอ

2.3 การขาดการนิเทศ ครูสุขศึกษาไม่ได้รับการนิเทศโดยตรงจากศึกษานิเทศก์ในด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน จึงทำให้การดำเนินงานด้านนี้ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉราลักษณ์ ปิ่นทับทิม (2528 : 66) ที่พบว่า ครูสุขศึกษามีความต้องการการนิเทศในด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนมากในเรื่อง การส่งเสริมโภชนาการที่ถูกต้อง วิธีการทดสอบสายตา การทดสอบการได้ยิน การวัดการเจริญเติบโต การส่งนักเรียนที่ป่วยมากไปยังแพทย์ การติดตามผลการรักษา การจัดทำและการบันทึกบัตรสุขภาพของนักเรียน การจัดทำสถิติเกี่ยวกับสุขภาพภายในโรงเรียน การแนะนำแนวทางสุขภาพ และการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะของครูสุขศึกษาด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียนที่นักเรียนรับรู้ว่าคุณครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับมาก คือ มีความรู้ทางการใช้ยาอย่างถูกต้องและให้คำแนะนำการใช้ยาสามัญได้ และทำการปฐมพยาบาลได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานเหล่านี้เป็นงานที่ครูสุขศึกษาสามารถทำได้เองโดยลำพัง และครูสุขศึกษาในกรุงเทพมหานครสามารถฝึกฝนทักษะนี้ให้กับตัวเองได้ โดยการศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ส่วนในคุณลักษณะข้อ แนะนำและสาธิตวิธีการใช้เครื่องดับเพลิงได้ และแนะนำการกำจัดขยะมูลฝอยได้ นักเรียนรับรู้ว่าคุณครูสุขศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต้องทำหน้าที่หลาย ๆ อย่างในขณะเดียวกัน และครูสุขศึกษาส่วนใหญ่ทำหน้าที่ทางด้านการสอนสุขศึกษาและการบริการสุขภาพมากกว่าด้านการจัดสิ่งแวดล้อม งานดังกล่าวจึงมักเป็นหน้าที่ของงานอาคารสถานที่และฝ่ายบริการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทนา วรรณคำ (2528 : 28) ที่พบว่า ครูสุขศึกษามีความพึงพอใจในโอกาสที่ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการดำเนินงานจัดสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย

3. คุณลักษณะด้านสุขปฏิบัติและสุขนิสัย

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุขศึกษาด้านสุขปฏิบัติและสุขนิสัยในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนต้องการให้ครูสุขศึกษาเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน

ทางด้านสุขภาพ สอดคล้องกับการวิจัยของ ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา (2528 : 55-57) ที่พบว่า ครูสุขศึกษาคาวรมีสุนัขเลี้ยงส่วนบุคคล และเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะด้านสุขปฏิบัติและสุนิย์ของครูสุขศึกษาที่นักเรียนคาดหวังในระดับมากที่สุด คือ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย และหิวผมสะอาดเรียบร้อย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุชาติ โสภประยูร (2524 : 7-11) ที่พบว่า ครูสุขศึกษาคาวรจะเป็นผู้มีสุนิย์ที่ดีในการ รับประทานอาหาร แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ระวัง รักษาและปรับปรุงสุขภาพของตนอยู่เสมอ มีสวัสดิการที่ดีในการป้องกันอุบัติเหตุ มีอารมณ์ มั่นคง มีใจคอหนักแน่น และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

คุณลักษณะที่เป็นจริงด้านสุขปฏิบัติและสุนิย์นี้ นักเรียนรับรู้ว่าคุณครูสุขศึกษาปฏิบัติจริง ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูสุขศึกษาได้รับการปลูกฝัง ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ ดูแลและรักษาสุขภาพมาเป็นอย่างดี จึงมีสุขปฏิบัติอันถูกต้อง และตระหนักดีว่าตนเองเป็น แบบอย่างที่ดีทางสุขภาพให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523 : 7) ที่ว่า คุณลักษณะที่ดีของครูสุขศึกษาประการแรกที่คุณครูควรมีคือ เป็นผู้ปฏิบัติตน ได้ถูกต้องตามหลักแห่งสุขลักษณะเสมอ แต่ขัดแย้งกับคำกล่าวของ คำน ขาวหนู (มปป. : 23-30) ที่กล่าวว่า ครูสุขศึกษาบางคนมักสูบบุหรี่และทำการสอนในชั้นเรียน ตุ่มสุรา เป็นประจำ และบางครั้งยังแสดงสุนิย์ที่ไม่ดีให้เด็กเห็นอีกด้วย

ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ครูสุขศึกษาในปัจจุบันมีสุขปฏิบัติและสุนิย์ที่ดี สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้นั้น นับเป็นนิมิตรหมายอันดีที่การพัฒนาสุขภาพของนักเรียน จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยเร็ววันยิ่งขึ้น เพราะการที่ครูจะห้ามนักเรียนทำพฤติกรรมใด ครูก็ ควรที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้นด้วย เช่น ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุราและของมีเมา รวมทั้ง ไม่เสพสิ่งเสพติดทุกชนิด (ณัฐวดี หงษ์ทอง 2530 : 48) และการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน นั้น คาวรเริ่มต้นที่ตัวคาวรเองเป็นอันดับแรก โดยการพัฒนาตัวคาวรให้เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องสุขภาพ ให้เป็นผู้มีเจตคติที่ดี และมีการปฏิบัติตนในเรื่องสุขภาพอย่างถูกต้อง เพราะครูเป็นสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญสำหรับนักเรียนเป็นแบบอย่างในด้านพฤติกรรมสุขภาพ เป็นผู้วางรากฐานทางด้านสุขภาพ แก่นักเรียน (สุนทร จันทร์พรหม 2529 : 3)

4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนต้องกระทำร่วมกัน ซึ่งการสอนที่ดีนั้นครูจะต้องเข้าใจในตัวนักเรียน เอาใจใส่และมีความเป็นกันเองกับนักเรียน มีศิลปะในการดึงดูดใจนักเรียนให้สนใจบทเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ เฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2520 : 363-369) ที่พบว่า ครูที่มีคนชอบมากคือ ครูที่มีความเข้าใจและเป็นกันเองกับเด็ก มีความยุติธรรม ความเมตตา ไร่แรงแจ่มใส มีอารมณ์ขันและเอื้อเฟื้อ และมีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณา เนตยากร (2520 : 60) ที่พบว่า คุณลักษณะของครูที่นักเรียนและผู้ปกครองพึงปรารถนาคือ การยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสุภาพ พุดจาสุภาพ รู้จักควบคุมอารมณ์ของตน พุดเสียงดัง และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน

คุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์นั้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนรับรู้ว่าคุณสุศึกษาปฏิบัติได้จริงในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูสุศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีวุฒิทางพลศึกษา (นันทนา วรรณคำ 2528 : 45) และครูสุศึกษาซึ่งมีวุฒิทางพลศึกษาจะได้รับการปลูกฝังอบรมมาเป็นอย่างดี ให้เป็นผู้มีความรู้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี และสามารถรับใช้พัฒนาสังคมได้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2521 : 123) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุจริต เพียรชอบ (2521 : 8) ที่กล่าวถึงบทบาทของครูในสังคมว่า ครูที่ดีนั้นควรเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับทุกคน ทั้งในและนอกโรงเรียน สามารถประสานงานและร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สามารถเข้าร่วมกิจกรรมอันเป็นประโยชน์บ้านของคนในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ ไม่ควรถือตนว่าเป็นบุคคลชั้นสูงกว่าผู้อื่น เป็นผู้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือทั้งนักเรียนผู้ปกครอง และครูด้วยกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่นักเรียนรับรู้ว่าคุณสุศึกษาปฏิบัติจริงในระดับน้อย คือ ติดตามนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนหรือปัญหาสุขภาพเข้าพบได้ทุกเวลาที่ว่าง ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในชุมชนได้ดี และมีศิลปะในการให้คำติชม ทั้งนี้อาจเนื่อง

มาจาก ครูสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต้องทำหน้าที่หลายด้านในขณะเดียวกัน อีกทั้งครูสุขศึกษายังต้องรับผิดชอบงานสอนสุขศึกษาซึ่งเป็นงานหลัก จึงทำให้ไม่มีเวลาในการติดตามปัญหาการเรียนและปัญหาสุขภาพของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอเท่าที่ควร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีวุฒิทางพลศึกษา (นันทนา วรรณคำ 2528 : 45) จึงขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการนำมนุษยสัมพันธ์มาใช้ในงานสุขศึกษา อันมีผลทำให้ครูสุขศึกษานั้นไม่ได้ปฏิบัติในข้อที่นักเรียนคาดหวังไว้เท่าที่ควร

5. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของครูสุขศึกษาด้านบุคลิกภาพในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนคาดหวังให้ครูสุขศึกษามีบุคลิกภาพที่เหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างให้แก่ตนได้ เช่น มีรูปร่างสมส่วน ยิ้มแย้มแจ่มใส จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของครูสุขศึกษาที่นักเรียนคาดหวังในระดับมากที่สุด คือ มีบุคลิกภาพโดยทั่วไปดี และมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ซึ่งอาจเนื่องมาจากนักเรียนเห็นว่า ลักษณะนี้ควรจะเป็นลักษณะเด่นของครูสุขศึกษาอันแตกต่างไปจากครูที่สอนวิชาอื่น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523 : 7) ที่กล่าวว่าครูสุขศึกษาจะต้องเป็นผู้ซึ่งกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและบุคคลอื่น ตลอดจนเป็นผู้ซึ่งแต่งกายสะอาดเรียบร้อย สวมกับเป็นผู้มีสุขภาพดี

สำหรับคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุขศึกษาด้านบุคลิกภาพนั้น นักเรียนรับรู้ว่าคุณครูสุขศึกษาปฏิบัติจริงในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูสุขศึกษาตระหนักดีว่าบุคลิกภาพนั้นมีอิทธิพลต่อการสอนของครู ครูจะต้องเป็นผู้ซึ่งมีลักษณะท่าทางดี มีการแต่งกายสุภาพ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีลักษณะการพูดที่ชัดเจน ชัดคำ เป็นผู้มีความสุขุมรอบคอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ครูทุกคนจะต้องคอยระวังและปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ (พันธ์ สารีบุตร 2509 : 109)

6. คุณลักษณะรวมทุกด้าน

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทุกด้านแล้ว พบว่า นักเรียนคาดหวังคุณลักษณะของ ครูสุขศึกษาในระดับมากทุกด้าน ซึ่งแสดงว่านักเรียนต้องการให้ครูสุขศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี ทางด้านสุขภาพอย่างแท้จริง ทั้งในด้านการสอน การปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน สุขปฏิบัติและสุขนิสัย มนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ ทั้งนี้เพราะครูจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน การที่ครูจะห้ามนักเรียนทำพฤติกรรมใด ครูก็ควรที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้นด้วย (ณัฐวดี หงษ์ทอง 2530 : 48) และครูเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญสำหรับนักเรียน เป็นแบบอย่างในด้านพฤติกรรมสุขภาพ เป็นผู้วางรากฐานทางด้านสุขภาพแก่นักเรียน (สุนทร จันทร์พรหม 2529 : 3)

สำหรับคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุขศึกษานั้น นักเรียนรับรู้ว่าคุณสุขศึกษาปฏิบัติจริงในระดับน้อย 2 ด้าน คือ ด้านการสอน และด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีวุฒิทางพลศึกษา (นันทนา วรณคำ 2528 : 45) จึงไม่อาจเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ไม่เข้าใจเนื้อหาและวิธีสอนสุขศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทในฐานะผู้ปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน นอกจากนี้สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การสอนสุขศึกษาของครูสุขศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการนิเทศโดยตรงจากศึกษานิเทศก์ และการนิเทศการสอนภายในก็ยังไม่ค่อยได้มีการดำเนินการ (อัจณราลักษณ์ ปิ่นทับทิม 2528 : 63-65) จึงทำให้การเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยครูประจำการที่มีอยู่ไม่ประสบผลดี เพราะวิชาสุขศึกษาจำเป็นต้องมีครูที่มีวุฒิในวิชาการทางสุขศึกษาโดยเฉพาะจึงจะสามารถช่วยให้นักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพได้สมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ดังคำกล่าวของ บุชเชอร์ (Bucher 1967 : 30) ที่ได้กล่าวไว้ว่า "การสอนสุขศึกษาที่จะให้ได้ผลดี ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีวุฒิในสายวิชานั้น เพื่อจะได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ทักษะ และแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน"

7. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่คาดหวังและคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน และทุกรายข้อ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสุศึกษาสูงกว่าในสภาพที่เป็นจริงในทุกด้านและทุกรายข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังและสภาพที่เป็นจริงในเรื่องต่าง ๆ ที่พบว่าความคาดหวังมักจะสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง เช่น การวิจัยของ สิริมา หมอนไหม (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้สอนวิชาสุศึกษาทุกกลุ่มประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา คุณวุฒิทางสุศึกษา และเพศ ประเมินค่าสภาพที่เป็นจริงและความคิดเห็นในสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า ผู้สอนวิชาสุศึกษาทุกกลุ่มตัวแปรมีความคิดเห็นในสภาพที่คาดหวังสูงกว่าการประเมินค่าสภาพที่เป็นจริง จินดา บุญช่วย เกื้อกุล (2528 : 64) พบว่า สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการจัดบริการสุสภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง และ วานิดา พุ่มอยู่ (2529 : 59) พบว่า สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริหารสุสภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังสูงกว่าในสภาพที่เป็นจริง

สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสุศึกษาสูงกว่าสภาพที่เป็นจริงในทุกด้านและทุกรายข้อนั้น อาจเป็นเพราะนักเรียนต้องการให้ครูสุศึกษาซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนทางด้านสุสภาพแก่เขา เป็นแบบอย่างที่ดีและสมบูรณ์ทางด้านสุสภาพในทุกด้าน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถ้าหากครูสุศึกษาขาดความรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสุศึกษา ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการให้สุศึกษา ขาดเจตคติที่ดีต่อวิชาชีวะ และขาดการปฏิบัติตนที่ถูกต้องทางด้านสุสภาพ หรือมิได้เป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านสุสภาพแก่นักเรียนแล้ว การเรียนการสอนวิชาสุศึกษาซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์

ให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องพฤติกรรมสุขภาพและเป็นผลให้นักเรียนมีสุขภาพดีในที่สุด คงจะล้มเหลวอย่างแน่นอน เพราะครูสุขศึกษาผู้ซึ่งเป็นแบบอย่างหรือเป็นผู้ก่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมในตัวนักเรียนเองนั้น มิได้มีเจตคติที่ดีทางด้านสุขภาพและมิได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างทางด้านสุขภาพอย่างแท้จริง และผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับคำกล่าวของ ทวีโภค เกษมศรี (2518 : 18) ที่ว่า ครูเป็นตัวจักรสำคัญที่จะเกื้อหนุนให้การศึกษาบรรลุเป้าหมาย ถ้าครูบกพร่องไป แม้ว่าองค์ประกอบอื่น ๆ จะดีเพียงไรก็ตาม การจัดการศึกษาก็ล้มเหลวอย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่คาดหวังและคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูสุขศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาควรได้ให้ความสำคัญในตัวครูสุขศึกษา โดยจัดสรรอัตราและบรรจุครูผู้มีวุฒิทางด้านสุขศึกษาโดยตรง ในตำแหน่งครูสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะครูผู้มีวุฒิทางด้านสุขศึกษาโดยตรงจะสามารถทำหน้าที่แห่งการเป็นครูสุขศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน
2. ครูสุขศึกษาควรปรับปรุงคุณลักษณะของตนเอง โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านการสอนและด้านการปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียน ให้มากยิ่งขึ้นกว่าสภาพเป็นจริงในปัจจุบัน เช่น เข้าร่วมอบรม เข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาวิชาการทางสุขศึกษา เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ เป็นต้น
3. สถาบันที่ทำหน้าที่ในการผลิตครูสุขศึกษาควรได้พิจารณาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเน้นด้านวิธีสอน รวมทั้งกำหนดคุณลักษณะของครูสุขศึกษาให้ชัดเจน เพื่อฝึกให้นักศึกษาครูมีความสามารถในเชิงปฏิบัติ และเข้าใจบทบาทของครูสุขศึกษาได้ดียิ่งขึ้น
4. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสุขศึกษาควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา หรือจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทางวิชาสุขศึกษาให้แก่ครูสุขศึกษา เพื่อพัฒนาครูสุขศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานสุขศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์สำหรับวัดคุณลักษณะของครูสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพื่อนำไปเป็นเกณฑ์ในการผลิตครูสุขศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูสุขศึกษาในสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ในด้านต่าง ๆ จากตัวแปรอื่น ๆ เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูสุขศึกษา ครูผู้สอนวิชาอื่น ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ๆ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ เพื่อให้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสุขศึกษาอย่างทั่วถึงและแท้จริง